

Datum
2020-04-17
Vår referens
Erik Kytömäki
Sekreterare
erik.kytomaki@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Revidering av grundskolenämndens delegationsordning GRF-2020-13571

Sammanfattning

Den 13 mars 2020 utfärdade regeringen förordningen (2020:115) om utbildning i vissa skolformer i skolväsendet vid spridning av viss smitta och den 19 mars 2020 antog riksdagen lag (2020:148) om tillfällig stängning av verksamheter på skolområdet vid extraordinära händelser i fredstid. Med anledning av de nya lagstiftningarna förslår grundskoleförvaltningen att grundskolenämndens delegationsordning revideras.

Förslag till beslut

Grundskolenämnden föreslås besluta

1. Grundskolenämnden godkänner förslag till revidering av grundskolenämndens delegationsordning.
2. Grundskolenämnden förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse GRN 200421 Revidering av grundskolenämndens delegationsordning
- Förslag till revidering av grundskolenämndens delegationsordning

Beslutsplanering

Grundskolenämnden 2020-04-21

Ärendet

Bakgrund

Den 13 mars 2020 utfärdade regeringen förordningen (2020:115) om utbildning i vissa skolformer i skolväsendet vid spridning av viss smitta (förordningen). Förordningen gäller till och med den 30 juni 2021. Förordningen ger, under vissa förutsättningar, en huvudman rätt att besluta om ett antal i förordningen definierade åtgärder. Den är avsedd att ge huvudmän flexibilitet att ge undervisning på annat sätt eller vid annan tid än vad som föreskrivs i skollagen för att säkerställa att elever i bl.a. förskoleklass, grundskola och grundsärskola tillförsäkras sin rätt till utbildning. Efter den 13 mars 2020 har regeringen utfärdat fyra förordningsmotiv med ändringar och tillägg till förordningen.

Åtgärderna i förordningen blir endast tillämpliga när en huvudman har bestämt att stänga en skolenhet under de förutsättningar som anges i förordningen, men omfattar inte fritidshem eller

annan pedagogisk verksamhet. Eftersom det inom dessa verksamheter även finns ett omsorgsbehov förutsätter verksamheten att barnen befinner sig i de avsedda lokalerna. Bemyndigandet i skollagen som möjliggjorde förordningen gäller inte heller för nedstängning av sådan verksamhet. Den 19 mars 2020 antog riksdagen därför lag (2020:148) om tillfällig stängning av verksamheter på skolområdet vid extraordinära händelser i fredstid (lagen). Lagen möjliggör för huvudmannen att stänga fritidshem eller annan pedagogisk verksamhet. Vidare ges regeringen genom lagen möjlighet att stänga bl.a. skolenheter och fritidshem. För att stänga verksamheterna krävs att vissa förutsättningar är uppfyllda och omsorg ska även ges till vissa elever.

Vid en stängning av skolenheter och vidtagande av efterföljande åtgärder kommer beslut med stor sannolikhet att behöva fattas skyndsamt. Grundskoleförvaltningen (förvaltningen) bedömer även att vissa åtgärder lämpar sig bättre för en lägre beslutsnivå än genom beslut av grundskolenämnden (nämnden). För att underlätta hanteringen av de åtgärder som kan vidtas enligt förordningen och lagen föreslår förvaltningen därför att nämnden fattar beslut om att delegera vissa ärendetyper till ordföranden och tjänstepersoner. Nedan följer en redogörelse av nämndens möjligheter att delegera, en genomgång av de nya bestämmelserna samt förslag till beslutsnivå.

Delegationsmöjligheter enligt kommunallagen

Nämnden fullgör kommunens uppgifter som huvudman enligt skollagen. Kommunallagen (KL) reglerar vilka beslut som får delegeras.

Enligt 7 kap. 5 § KL får en nämnd uppdra åt en anställd hos kommunen att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden, dock inte i de fall som avses i 6 kap. 38 § KL.

Av 6 kap. 38 § KL framgår att beslutanderätten inte får delegeras när det gäller

1. ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet,
2. framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats,
3. ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt,
4. ärenden som väckts genom medborgarförslag och som lämnats över till nämnden, eller
5. ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras.

Enligt 6 kap. 39 § KL får en nämnd uppdra åt ordföranden, eller en annan ledamot som nämnden har utsett, att besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas.

Stängning av skolor

I de nya regelverken ges både regering och huvudman möjlighet att stänga skolenheter samt fritidshem om vissa förutsättningar är uppfyllda. Stängning kan avse hela skolenhetens verksamhet eller att skolenheten delvis hålls stängd. Huvudmannens rätt att stänga en skolenhet regleras inte i lag utan följer av ansvaret för verksamheten i sig. Regeringens möjlighet att stänga skolenheter samt huvudmannens möjlighet att stänga fritidshem framgår av 3-4 §§ i den nya lagen.

Ett beslut att stänga skolenheter är en ingripande åtgärd. Förvaltningen bedömer därför att delegation till tjänsteperson inte bör ske. I många fall kan dock besluten komma att behöva

fattas skyndsamt. I dessa fall föreslås att nämndens ordförande fattar beslut enligt 6 kap. 39 § KL och punkten 5.1 nämndens delegationsordning.

Omsorg för vissa elever

Trots ett beslut att tillfälligt stänga en verksamhet ska huvudmannen och hemkommunen i de fall regeringen har stängt fristående verksamheter erbjuda fritidshem eller annan pedagogisk verksamhet för elever som på grund av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver sådant särskilt stöd i sin utveckling som endast kan erbjudas i fritidshem samt för elever som har en vårdnadshavare som deltar i samhällsviktig verksamhet.

I förvaltningen pågår det parallellt med aktuellt uppdrag ett arbete med att ta fram förslag hur handläggningen av ärenden där vårdnadshavare anmäler behov av omsorg för sina barn med anledning av att vårdnadshavaren deltar i samhällsviktig verksamhet ska genomföras. Förvaltningens preliminära förslag innebär att dessa ärenden hanteras centralt för att underlätta för skolorna. Förvaltningen anser att beslutet om vilka elever som ska erbjudas plats bör delegeras till grundskoledirektören. Vad gäller bedömningen av vilka elever som ska erbjudas omsorg på grund av fysiska, psykiska eller andra skäl bedömer förvaltningen att detta är beslut som lämpligen fattas av rektor. Detta då den kännedom om vilka elever som är i behov av sådan omsorg finns hos personal vid respektive skolenhet.

Lärotider

Enligt 3 § förordningen får en huvudman för bl.a. förskoleklass, grundskola eller grundsärskola frånga vad som föreskrivs i skollagen om hur den obligatoriska verksamheten får förläggas på antal dagar och istället besluta att utbildningen ska omfatta fler skoldagar under ett läsår eller fler timmar per dag än som anges där eller att utbildningen ska förläggas till lördagar, söndagar eller andra helgdagar. Huvudmannen får även besluta att utbildningen ska omfatta färre skoldagar eller lovdagar per läsår, att utbildningen ska förläggas till andra dagar än måndag - fredag eller att läsåret ska börja eller sluta annan tid än vad som föreskrivs om lärotider skolförordningen. Vidare får en huvudman förlägga lovskola till annan tid än vad som föreskrivs i skollagen. Åtgärderna ska vidtas på ett sätt så att eleverna totalt sett ska få den undervisningstid de har rätt till enligt skollagen.

Enligt nämndens delegationsordning är lägsta beslutsnivå för att fatta beslut om att begränsa antalet skoldagar i veckan för en grupp elever lagd på utbildningschef. Rektor får enligt delegationsordningen fatta beslut om ytterligare undervisningstid utöver den garanterade undervisningstiden.

Förvaltningen anser att beslut om att utbildningen ska omfatta fler skoldagar under ett läsår eller fler timmar per dag än som anges där eller att utbildningen ska förläggas till lördagar, söndagar eller andra helgdagar bör delegeras till utbildningschef. Även för beslut om att utbildningen ska omfatta färre skoldagar eller lovdagar per läsår, att utbildningen ska förläggas till andra dagar än måndag-fredag eller att läsåret ska börja eller sluta annan tid än vad som föreskrivs om lärotider skolförordningen bör beslutsnivå vara utbildningschef. Utbildningschefen har kännedom om hur situationen ser ut i sitt utbildningsområde och kan på ett enkelt sätt föra dialog med övriga utbildningschefer för att tillse att en samstämmighet finns i förvaltningen. Utifrån sådant underlag bedöms utbildningschefen kunna fatta väl avvägda beslut och en effektiv hantering kan uppnås.

Beslutet att förlägga lovskola till annan tid än vad som föreskrivs i skollagen bör delegeras till grundskoledirektören för att tillgodose en enhetlig hantering i förvaltningen.

Undervisningstidens fördelning

Enligt 4 § förordningen får huvudmannen besluta att undervisningstiden i ett eller flera ämnen ska fördelas mellan stadier på ett annat sätt än som föreskrivs i den timplan som gäller för skolformen enligt skolförordningen. Genom paragrafen ges huvudmannen möjlighet att fördela undervisningstiden i ett eller flera ämnen mellan stadier på ett annat sätt än det som föreskrivs i timplanen. Det innebär i praktiken att en elev t.ex. kan få mindre undervisning i matematik och mer i undervisning i teknik i årskurs 3 innevarande läsår och sedan mer undervisning i matematik och mindre undervisning i teknik första terminen i årskurs 4.

I nuvarande delegationsordning har grundskoledirektör delegation att fatta beslut om fördelning mellan årskurserna av undervisningstiden efter förslag från rektor. Utifrån att rektor är den som planerar sin skolenhets verksamhet och därmed även förläggning av undervisningstid bedömer förvaltningen att lämplig beslutsnivå för att därefter fatta beslutet är utbildningschef.

Förvaltningen bedömer att åtgärden inte är av ingripande karaktär då undervisningstiden garanteras. Ärendetypen skulle även kunna bli mer vanligt förekommande, varför delegering till utbildningschef möjliggör en effektivare hantering.

Undervisningens utformning

Enligt 7 § förordningen får en huvudman besluta om fjärr- eller distansundervisning. Om distansundervisning bedrivs ska huvudmannen besluta hur många undervisningstimmar undervisningen ska anses motsvara, om huvudmannen avser att avräkna undervisningstiden mot den garanterade undervisningstiden.

Vid ett beslut om att stänga en skola helt eller delvis kan alltså huvudmannen besluta om att bedriva undervisning på annat sätt. Denna åtgärd får anses vara starkt kopplad till beslutet att stänga skolan. Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar om att lägsta beslutsnivå att fatta beslut om på vilket sätt undervisning ska bedrivas ska vara grundskoledirektör. Beslutet om hur många undervisningstimmar undervisningstiden ska anses motsvara anser förvaltningen bör delegeras till rektor.

Utbildningens förläggning vid viss skolenhet

Om det behövs får en huvudman enligt 8 § förordningen besluta att elever vid en viss skolenhet ska ges utbildning vid någon annan av huvudmannens skolenheter även i andra fall än som anges i 9 kap. 15 §, 10 kap. 30 § och 11 kap. 29 § skollagen.

Bestämmelsen möjliggör för huvudmannen att, om det behövs, tillfälligt omplacera elever från en skola där undervisning inte är möjlig att bedriva till en annan av huvudmannens skolor, utöver vad som normalt är möjligt. En sådan tillfällig placering ska upphöra när den inte längre behövs och eleven kan återgå till sin vanliga skola.

Bestämmelserna om att omplacera en elev enligt 9 kap. 15 §, 10 kap. 30 § och 11 kap. 29 § skollagen är bl.a. möjlig när det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero. Ett sådant beslut är av mycket ingripande karaktär. Förvaltningen är av uppfattningen att möjligheten till omplacering enligt förordningen inte är lika ingripande då den just är tillfällig. Förvaltningen bedömer att lämplig beslutsnivå är utbildningschef då denne har kännedom om hur situationen ser ut i sitt utbildningsområde och kan på ett enkelt sätt föra dialog med övriga

utbildningschefer för att tillse att en samstämmighet finns i förvaltningen. Utifrån sådant underlag bedöms utbildningschefen kunna fatta väl avvägda beslut och en effektiv hantering kan uppnås.

Vidare får en huvudman enligt 9 § förordningen om det behövs överlämna uppgifter som avser undervisning på entreprenad till en annan huvudman utöver vad som är föreskrivet i 23 kap. skollagen. Paragrafen möjliggör för huvudmannen att avtala med en annan huvudman att elever från en skola där undervisning inte kan bedrivas i ett eller flera ämnen, oavsett vilket eller vilka ämnen det gäller, i stället ska få undervisning i någon av den andre huvudmannens skolor (entreprenad). Beslut om denna åtgärd är enligt förvaltningen inte lämplig att delegera.

Återrapportering

Beslut enligt ovan ska återrapporteras på samma sätt som övriga delegationsbeslut, genom en sammanställning som redovisas till nämnden och godkänns vid nästföljande sammanträde.

Ansvariga

Anders Malmquist Förvaltningschef